

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC

NGUYỄN VĂN HUẤN

**ĐẶC ĐIỂM TĂNG HUYẾT ÁP VÀ MỘT SỐ YẾU TỐ LIÊN QUAN
ĐẾN KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ Ở BỆNH NHÂN ĐÁI THÁO ĐƯỜNG
TÝP 2 ĐIỀU TRỊ NGOẠI TRÚ TẠI BỆNH VIỆN
HUYỆN YÊN DŨNG TỈNH BẮC GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

THÁI NGUYÊN - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC

NGUYỄN VĂN HUẤN

**ĐẶC ĐIỂM TĂNG HUYẾT ÁP VÀ MỘT SỐ YẾU TỐ LIÊN QUAN
ĐẾN KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ Ở BỆNH NHÂN ĐÁI THÁO ĐƯỜNG
TÝP 2 ĐIỀU TRỊ NGOẠI TRÚ TẠI BỆNH VIỆN
HUYỆN YÊN DŨNG TỈNH BẮC GIANG**

Chuyên ngành: Nội khoa

Mã số: 60 72 01 40

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS. DƯƠNG HỒNG THÁI

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu khoa học của riêng tôi, các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa công bố dưới bất kỳ hình thức nào.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2014

Học viên

Nguyễn Văn Huân

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này, tôi đã nhận được rất nhiều sự chỉ bảo, giúp đỡ tận tình của các Thầy Cô, bạn bè, đồng nghiệp và người thân. Tôi được bày tỏ lòng biết ơn chân thành tới:

Ban giám hiệu, Khoa sau đại học, Bộ môn Nội - Trường Đại học Y - Dược Thái Nguyên đã giúp đỡ, tạo điều kiện cho tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và thực hiện đề tài này

Ban Giám đốc, các Khoa, phòng chức năng Trung tâm Y tế huyện Yên Dũng, tỉnh Bắc Giang tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập.

Ban Giám đốc, tập thể Y bác sĩ, cán bộ nhân viên Bệnh viện đa khoa huyện Yên Dũng, tỉnh Bắc Giang đã giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn đúng thời hạn.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Dương Hồng Thái, đã tận tình chỉ bảo và cung cấp cho tôi những kiến thức quý báu về phương pháp nghiên cứu cũng như kiến thức chuyên ngành.

Tôi xin chân thành cảm ơn các Thầy Cô trong Hội đồng chấm luận văn đã cho tôi nhiều ý kiến quý báu, đã đánh giá và ghi nhận sự nỗ lực của tôi trong học tập.

Để hoàn thành luận văn này có sự đóng góp, động viên khích lệ, giúp đỡ rất lớn, sự chia sẻ và tạo điều kiện của những người thân trong gia đình, bạn bè, đồng nghiệp, nơi tạo điều kiện tốt, là điểm tựa, nguồn động viên tinh thần giúp tôi thêm niềm tin và nghị lực trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu để hoàn thiện luận văn này

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2014

Học viên

Nguyễn Văn Huân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
DANH MỤC VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ	vi
ĐẶT VẤN ĐỀ.....	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1. Đái tháo đường.....	3
1.1.1 Dịch tễ học	3
1.1.2 Phân loại đái tháo đường.....	4
1.1.3 Cơ chế bệnh sinh của đái tháo đường týp 2	4
1.2. Tăng huyết áp.....	5
1.2.1. Định nghĩa và phân độ tăng huyết áp.....	6
1.2.2. Nguyên nhân tăng huyết áp [16]	7
1.2.2. Một số yếu tố sinh lý bệnh liên quan với tăng huyết áp	8
1.3. Tăng huyết áp và một số yếu tố liên quan ở bệnh nhân đái tháo đường týp 2.	11
1.3.1 Tỷ lệ tăng huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường týp 2.....	11
1.3.2 Cơ chế tăng huyết áp do đái tháo đường.....	12
1.3.3. Một số biến chứng của bệnh nhân đái tháo đường týp 2 có tăng huyết áp.....	13
1.4. Hiệu quả của kiểm soát huyết áp và một số yếu tố ảnh hưởng ở bệnh nhân đái tháo đường týp 2	17
1.4.1. Kiểm soát tăng huyết áp	17
1.4.2. Một số yếu tố ảnh hưởng tới điều trị tăng huyết áp	23
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	29
2.1.1. Tiêu chuẩn chọn bệnh nhân.....	29

2.1.2. Tiêu chuẩn loại trừ khỏi nghiên cứu	30
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu	30
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	30
2.3.1. Thiết kế nghiên cứu.....	30
2.3.2. Cỡ mẫu.....	30
2.4. Các chỉ tiêu nghiên cứu.....	31
2.5. Phương pháp thu thập số liệu.....	32
2.5.1. Chỉ tiêu lâm sàng.....	32
2.5.2. Xác định biến chứng bệnh ĐTD	35
2.5.3. Chỉ tiêu cận lâm sàng	36
2.7. Vật liệu nghiên cứu	36
2.8. Phương pháp xử lý số liệu.....	37
2.9. Vấn đề đạo đức trong nghiên cứu.....	37
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	38
3.1. Đặc điểm tăng huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường tít 2.....	38
3.2. Một số yếu tố ảnh hưởng tới kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường tít 2...46	46
Chương 4: BÀN LUẬN	53
4.1. Đặc điểm tăng huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường tít 2.....	53
4.2. Một số ảnh hưởng tới kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường tít 2	62
KẾT LUẬN	71
KHUYẾN NGHỊ.....	72
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	73
Phụ lục :.....	81

DANH MỤC VIẾT TẮT

ĐTĐ	Đái tháo đường
ĐTNT	Điều trị ngoại trú
HAMT	Huyết áp mục tiêu
HATT	Huyết áp tâm thu
HATT _r	Huyết áp tâm trương
THA	Tăng huyết áp
UCMC	Úc chế men chuyên
YTNC	Yếu tố nguy cơ
ESH	European Society of Hypertension/Hiệp hội tăng huyết áp Châu Âu
ISH	International Society of Hypertension/Hiệp hội tăng huyết áp quốc tế
JNC	Joint National Committee/Ủy ban quốc gia Hoa Kỳ
BMI	Body Mass Index/Chỉ số khối cơ thể
WHO	World Health Organization/Tổ chức y tế thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Phân loại THA theo chỉ số huyết áp theo WHO/JNC VII.....	7
Bảng 1.2. Phân độ tăng huyết áp theo ESH/ESC [35], [59]	7
Bảng 2: So sánh các khuyến cáo về mức đích HA và thuốc điều trị ban đầu.....	21
Bảng 2.1: Phân độ tăng huyết áp theo JNC VII (2003)	29
Bảng 2.1. Đánh giá chỉ số BMI cho người Châu Á WHO/IASO/IOTF [45].	33
Bảng 2.2. Phân độ tăng huyết áp theo JNC VII (2003).....	35
Bảng 3.1. Phân độ bệnh nhân tăng huyết áp theo JNC VII	41
Bảng 3.2. Phân bố tăng huyết áp theo thể trạng của đối tượng nghiên cứu.....	41
Bảng 3.3. Đặc điểm lipid máu theo mức độ THA ở đối tượng nghiên cứu	42
Bảng 3.4. Đặc điểm về tuân thủ điều trị.....	42
Bảng 3.5. Đặc điểm về thói quen sinh hoạt của đối tượng nghiên cứu	43
Bảng 3.6. Các thuốc điều trị đái tháo đường được sử dụng.....	43
Bảng 3.8. Số thuốc hạ áp được sử dụng trên mỗi bệnh nhân đái tháo đường týp 2 có tăng huyết áp.....	44
Bảng 3.9. Đặc điểm huyết áp theo tình trạng kiểm soát glucose máu lúc đói của đối tượng nghiên cứu	44
Bảng 3.10. Kiểm soát huyết áp ở đối tượng nghiên cứu.....	45
Bảng 3.11. Một số biến chứng ở bệnh nhân đái tháo đường có tăng huyết áp....	45
Bảng 3.12. Ảnh hưởng của tuổi đến kiểm soát huyết áp ở đối tượng nghiên cứu ...	46
Bảng 3.13. Ảnh hưởng của giới đến kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường có tăng huyết áp.....	46
Bảng 3.14. Ảnh hưởng của trình độ học vấn đến kiểm soát huyết áp của đối tượng nghiên cứu	47
Bảng 3.15. Ảnh hưởng của thời gian mắc tăng huyết áp đến kiểm soát huyết áp của đối tượng nghiên cứu	47

Bảng 3.16. Ảnh hưởng của thời gian mắc bệnh đái tháo đường đến kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường có tăng huyết áp.....	48
Bảng 3.17. Ảnh hưởng của chỉ số khối cơ thể đến kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường có tăng huyết áp.	48
Bảng 3.18. Ảnh hưởng của tình trạng hút thuốc lá đến kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường có tăng huyết áp.....	49
Bảng 3.19. Ảnh hưởng của hoạt động thể lực đến kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường có tăng huyết áp.....	49
Bảng 3.20. Ảnh hưởng của chế độ ăn đến kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường có tăng huyết áp.....	50
Bảng 3.21. Ảnh hưởng của sử dụng rượu đến kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường có tăng huyết áp.	50
Bảng 3.22. Ảnh hưởng của số thuốc điều trị đến điều trị tăng huyết áp.....	51
Bảng 3.23. Ảnh hưởng của tuân thủ điều trị đến kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường có tăng huyết áp.....	51
Bảng 3.24. Ảnh hưởng của kiểm soát huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường có tăng huyết áp đến xuất hiện các biến chứng.....	52

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Hình 2.1. Lưu đồ xử trí bệnh nhân	22
Biểu đồ 3.1. Phân bố tăng huyết áp ở bệnh nhân đái tháo đường theo tuổi.....	38
Biểu đồ 3.2. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo giới	38
Biểu đồ 3.3. Phân bố bệnh nhân theo trình độ học vấn	39
Biểu đồ 3.4. Phân bố bệnh nhân theo nghề nghiệp.....	39
Biểu đồ 3.5. Phân bố bệnh nhân theo thời gian phát hiện đái tháo đường.....	40
Biểu đồ 3.6. Phân bố bệnh nhân theo thời gian phát hiện tăng huyết áp.....	40
Biểu đồ 3.7. Đặc điểm thể béo trung tâm ở bệnh nhân	41